

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Jakuba Camrdy a soudců Mgr. Petra Pospíšila a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **P. N.**, zastoupený JUDr. Jaroslavem Savkem, advokátem sídlem Slavíkova 625, Proboštov, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Generální ředitelství**, sídlem Soudní 1672/1a, Praha, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 6. 11. 2025, č. j. 11 A 121/2025-63,

t a k t o :

- I. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 6. 11. 2025, č. j. 11 A 121/2025-63, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Jaroslavu Savkovi, advokátovi sídlem Slavíkova 625, Proboštov, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za řízení o kasační stížnosti ve výši 12 270 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Dne 14. 10. 2024 byl žalobce, odsouzený dříve k trestu odnětí svobody na doživotí, přemístěn dle § 9 odst. 3 písm. a) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, z Věznice Mírov do Věznice Bělušice.

[2] Krajský soud v Ostravě dne 16. 7. 2025 obdržel podání žalobce označené jako *Správní žaloba proti nezákonnému zásahu s trvajícím důsledky, a to eskortě žalobce z Věznice Mírov do Věznice Bělušice dne 14. 10. 2024*, směřující proti Vězeňské službě České republiky, Věznici Mírov. Žalobce se domáhal, aby soud jednak určil, že zásah spočívající v jeho

přemístění do jiné věznice, byl nezákonný, jednak zakázal žalované pokračovat v porušování jeho práva na ochranu soukromého života a na obhajobu, a případně též na ochranu zdraví. Současně žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce.

[3] Usnesením ze dne 20. 8. 2025, č. j. 65 A 53/2025-33, Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci věc postoupil Městskému soudu v Praze. V odůvodnění uvedl, že původcem tvrzeného zásahu je Vězeňská služba České republiky, konkrétně její Generální ředitelství, na základě jehož rozhodnutí (které však není rozhodnutím ve smyslu § 67 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád) k přemístění žalobce do jiné věznice došlo. Místní příslušnost se tudíž odvíjí nikoli od sídla Věznice Mírov, nýbrž od sídla Generálního ředitelství Vězeňské služby v Praze.

[4] Městský soud v Praze následně usnesením ze dne 6. 11. 2025, č. j. 11 A 121/2025-63, žalobu odmítl (výrok I), nepřiznal žalobci osvobození od soudních poplatků (výrok II) a zamítl žalobcův návrh na ustanovení zástupce (výrok III). V odůvodnění konstatoval, že žalobce spatřuje nezákonný zásah ve svém přemístění do Věznice Bělušice a žádá, aby soud určil, že tento zásah žalované byl nezákonný. Z formulace žalobního návrhu jasně vyplývá, že žalobce podal určovací zásahovou žalobu. V takovém případě městský soud nemá důvod zkoumat, zda se žalobce ochrany před zásahem či jiné formy nápravy mohl domáhat jinými právními prostředky, a pokud ano, zda tak učinil. Na běh lhůty pro podání žaloby proto nemohly mít žádný vliv žalobcem podané stížnosti ke státním zastupitelstvím a na Generální ředitelství Vězeňské služby. Jednalo se o ukončený zásah. Sám žalobce uvedl, že k zásahu došlo jeho přemístěním do Věznice Bělušice dne 14. 10. 2024. Tento den, kdy se žalobce o zásahu dozvěděl, je tak dnem určujícím počátek dvouměsíční lhůty pro podání žaloby. Posledním dnem této lhůty bylo pondělí 16. 12. 2024. Žalobce však podal žalobu až dne 14. 7. 2025. Protože tak učinil opožděně, městský soud žalobu odmítl dle § 46 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní („s. ř. s.“). Zákonné podmínky pak nebyly splněny ani ohledně ostatních návrhů žalobce.

II. Kasační stížnost

[5] Žalobce („stěžovatel“) podal proti usnesení městského soudu včasnou kasační stížnost. Uvedl, že podaná žaloba nebyla určovací, ale zápůřčí. Pod bodem II žalobního petitu navrhl, aby soud žalované zakázal pokračovat v porušování jeho práva na ochranu soukromého života a na obhajobu. Je zřejmé, že cílem žaloby byl návrat stěžovatele do Věznice Mírov. Městský soud ovšem bod II žalobního petitu, jakož i související obsah žaloby, který jasně směřuje k zákazu pokračovat v zásahu, pominul.

[6] Stěžovatel dále namítl, že při posuzování běhu lhůty pro podání žaloby se městský soud nijak nevypořádal s otázkou, zda se v daném případě nejedná o trvalý zásah. U něj začíná lhůta pro podání žaloby běžet každý den znovu, přičemž zásah se plynutím času zintenzivňuje. To stěžovatel pociťuje. Na přetrvávající problémy přitom poukazoval již v žalobě. Navíc, přestože je u trvalého zásahu dvouměsíční lhůta pro podání žaloby irelevantní, stěžovatel ji dodržel. Ve věci uplatňoval opravné prostředky, přičemž konečné sdělení Vrchního státního zastupitelství v Olomouci ze dne 30. 6. 2025, č. j. VDT 404/2025-7, mu bylo doručeno dne 7. 7. 2025. Žalobu podal dne 14. 7. 2025. Stížnosti ke krajskému a vrchnímu státnímu zastupitelství stěžovatel podával právě kvůli zápůřčí

pokračování

povaze žaloby. Ta přitom plyne i z jeho úporné snahy o návrat na Mírov, kdy opakovaně žádá o přemístění zpět.

[7] Nesprávný je i závěr městského soudu, že jde o ukončený zásah. Jeho následky totiž nejen trvají, ale zintenzivňují se v čase, kdy stěžovatel nemůže realizovat návštěvy a osobní schůzky s advokáty. Každý den trpí též kvůli nedostatečné lékařské pomoci. Žaloba směřovala i vůči těmto následkům, nikoli pouze vůči procesu přemístění, jak ji nesprávně pochopil městský soud. Stěžovatel žádal o ustanovení zástupce právě proto, aby žalobu doplnil, a to mimo jiné i o případný návrh zákazu zásahu do práva na ochranu zdraví. Městský soud tedy stěžovatele odmítnutím žaloby potrestal za využití orgánů státního zastupitelství k nápravě zásahu. Není patrné, proč by se na ně stěžovatel obracel, pokud by od soudu požadoval deklaratorní výrok. Podle judikatury přitom jejich použití nemůže být jednotlivci na újmu.

[8] I kdyby se jednalo pouze o zásah s trvajícím důsledky (jak ji stěžovatel i označil), platí, že dokud zásah trvá, nemohl by se stěžovatel úspěšně domáhat vydání určovacího výroku o nezákonnosti zásahu. Městský soud měl povinnost upozornit stěžovatele na nutnost úpravy žaloby. K odkazu městského soudu na usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci o postoupení věci stěžovatel podotkl, že toto usnesení napadl kasační stížností, o níž dosud nebylo rozhodnuto.

[9] V doplnění kasační stížnosti ze dne 28. 1. 2026 stěžovatel prostřednictvím ustanoveného zástupce zdůraznil základní body výše uvedené argumentace a navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení městského soudu zrušil.

[10] V doplněních kasační stížnosti ze dne 8. 4., 13. 4., 21. 4., 24. 4. a 26. 4. 2026 stěžovatel jednak odkázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 8. 8. 2017, sp. zn. II. ÚS 22/17, ohledně práva rodiče nacházejícího se ve výkonu trestu odnětí svobody na styk s nezletilými dětmi, jednak uvedl, že již ve stížnosti ke krajskému státnímu zastupitelství žádal o rychlou nápravu šikanózního a odvetného přemístění tak, aby byly jeho následky plně odstraněny. Nedává tedy smysl, aby se spokojil s podáním určovací žaloby, která mu ani při úspěchu negarantuje návrat na Mírov. O to jediné mu přitom od počátku jde. Dále stěžovatel odkázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 1. 3. 2000, sp. zn. II. ÚS 517/99. Konstatoval též, že městský soud se neseznámil s vyrozuměními orgánů státního zastupitelství. Pokud by tak učinil, bylo by mu zřejmé, že podaná žaloba nebyla určovací. Dodal, že všechny jeho žádosti o přemístění zpět na Mírov mu ředitel této věznice zamítá z kapacitních důvodů. Aby důsledně naplnil § 85 s. ř. s., stěžovatel směřoval podání proti svému přemístění do jiné věznice i žalované. Poukázal též na vady eskortního příkazu ze dne 14. 10. 2024 a na judikaturu Ústavního soudu k odstraňování vad správní žaloby, jakož i k právu na ochranu soukromého života.

III. Vyjádření žalované

[11] Žalovaná se ke kasační stížnosti výslovně nevyjádřila. Pouze v návaznosti na výzvu k předložení spisového materiálu v podání ze dne 17. 2. 2026 sdělila, že k přemístění stěžovatele došlo na základě rozhodnutí komise pro přemístění vězněných osob z bezpečnostních důvodů, jež zasedala dne 10. 10. 2024. Na postup přemísťování odsouzených se nevztahuje správní řád.

IV. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[12] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je projednatelná. Následně přezkoumal usnesení městského soudu v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti, včetně důvodů, ke kterým je povinen přihlížet z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní („s. ř. s.“)]. Shledal, že kasační stížnost je **důvodná**.

[13] Napadeným usnesením městský soud odmítl stěžovatelovu zásahovou žalobu pro opožděnost. Nicméně samotnou podstatou sporu předloženého kasačního soudu je v projednávané věci povaha podané zásahové žaloby, od níž se odvíjí posouzení její včasnosti. Městský soud shledal, že tato žaloba je určovací, neboť se týkala již ukončeného zásahu spočívajícího v přemístění stěžovatele z Věznice Mírov do Věznice Bělušice. Naopak stěžovatel v kasační stížnosti tvrdí, že podaná žaloba nebyla určovací a nesměřovala vůči ukončenému zásahu, ale proti jeho přetrvávajícím důsledkům, kdy cílem stěžovatele je přemístění zpět do Věznice Mírov.

[14] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že městský soud pochybil, neboť se nedostatečně zabýval vymezením zásahu, proti němuž stěžovatel brojil. Jeho závěr o povaze žaloby, jakož i o její opožděnosti, je tudíž předčasný.

[15] Postupem krajského soudu při posuzování podmínek projednatelnosti zásahové žaloby (tedy její včasnosti, přípustnosti a splnění všech podmínek řízení) se podrobně zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 21. 11. 2017, č. j. 7 As 155/2015-160, č. 3687/2018 Sb. NSS (věc *EUROVIA*, viz body 59 až 65; Ústavní soud sice nálezem ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18, tento rozsudek rozšířeného senátu zrušil, tak ovšem učinil výlučně z důvodu rozdílného názoru na běh lhůt pro podání zásahové žaloby u trvajících zásahů, pokud jde o ostatní řešené otázky, je tento rozsudek stále aplikovatelný). V něm mimo jiné uvedl, že soud si musí „v první řadě ozřejmit, jaké jednání veřejné správy žalobce označuje za nezákonný zásah. Musí žalobce, případně i postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s., přiměřet k natolik jednoznačnému a konkrétnímu (zejména skutkovému) popisu uvedeného jednání, aby bylo možno v dalším kroku zkoumat, zda, kdy a za jakých okolností se takto specifikované jednání vskutku odehrálo, případně zda, kdy a za jakých okolností se udály další skutečnosti rozhodné pro posouzení včasnosti žaloby (zejm. kdy se do sféry žalobce dostaly relevantní informace o dotyčném jednání).“ Neodmítne-li soud na základě svých zjištění žalobu proto, že v ní označené jednání nemůže být již z povahy věci nezákonným zásahem, zkoumá její přípustnost dle § 85 s. ř. s. V tomto ohledu si musí nejprve ujasnit, zda projednávaná žaloba je „zápůřčí“, tj. směřuje proti zásahu, který doposud nebyl ukončen, anebo „určovací“, tedy směřuje proti zásahu, který již ukončen byl. Zatímco „u určovací žaloby nezkoumá, zda se žalobce ochrany před zásahem či jiné formy nápravy mohl domáhat jinými právními prostředky, a pokud ano, zda tak učinil, u zápůřčí žaloby takové zkoumání provést musí. Zjistí-li, že uvedené právní prostředky měl žalobce k dispozici, avšak nevyužil jich, musí být žaloba odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 85 s. ř. s. Teprve není-li výše uvedených důvodů k odmítnutí žaloby, věnuje se soud zkoumání včasnosti žaloby. Je důležité uvedený algoritmus dodržet a jeho jednotlivé kroky nezaměnit mimo jiné proto, že posouzení včasnosti žaloby se odvíjí i od toho, jakým způsobem byly vypořádány prostředky ochrany či nápravy, jedná-li se o zápůřčí žalobu a takové prostředky měl žalobce k dispozici, resp. byl povinen je uplatnit.“

pokračování

[16] V rozsudku ze dne 26. 3. 2021, č. j. 6 As 108/2019-39, č. 4178/2021 Sb. NSS, věc ŽAVES, rozšířený senát zdůraznil, že výše uvedené „*neznamená, že by žalobce měl (nezávisle na tom, proti čemu se žalobou brání) možnost volby, zda užít žalobu čistě deklaratorní, či naopak zápůrčí (zdržovací). Brání-li se žalobce před trvajícím zásahem, nemůže volit žalobu deklaratorní (a tím obejít příkaz zákona uplatnit nejprve jiné právní prostředky ochrany ve smyslu § 85 s. ř. s. ...)*“.

[17] Z výše uvedeného mimo jiné plyne, že pro posouzení včasnosti, přípustnosti a ostatních podmínek projednatelnosti žaloby je v první řadě nezbytné jednoznačné a konkrétní vymezení jednání, které stěžovatel za považuje za nezákonný zásah. V nyní projednávané věci městský soud v bodě 1 napadeného usnesení konstatoval, že zásah žalované spočívá „*v přemístění žalobce z věznice Mírov do Věznice Bělušice dne 14. 10. 2024*“, přičemž stěžovatel „*navrhl, aby soud určil, že tento zásah byl nezákonný*“. Podrobněji se městský soud problematikou vymezení zásahu a povahy podané žaloby zabýval v bodech 7 až 9 napadeného usnesení. Uvedl, že stěžovatel „*spatřuje nezákonný zásah ve svém přemístění do věznice Bělušice a žádá, aby soud určil, že tento zásah žalované byl nezákonný*“. Dodal, že z formulace žalobního návrhu „*jasně vyplývá, že žalobce podal určovací zásahovou žalobu*“. Následně městský soud dospěl k závěru, že „*se v žalobcově případě jednalo o ukončený zásah, neboť sám žalobce uvedl, že k zásahu došlo jeho přemístěním z věznice Mírov do věznice Bělušice*“, přičemž k zásahu „*i podle tvrzení žalobce, došlo dne 14. 10. 2024*“. Zásah tedy stěžovatel dle městského soudu „*spatřoval v samotném přemístění do jiné věznice*“. Jeho nezákonnost pak měla spočívat „*v tom, že ze strany věznice šlo o odvetné opatření ve smyslu zákona o ochraně oznamovatelů č. 171/2023 Sb.*“, a dále v tom, že eskorta byla zahájena ve 4 hodiny ráno a stěžovatel byl bez jakéhokoli předchozího upozornění či informování přemístěn 300 km na západ od všech blízkých, aniž by mu to bylo bez odkladu sděleno, resp. aniž by byly informovány jeho blízké osoby. Městský soud uzavřel, že stěžovatel „*spatřuje tvrzený nezákonný zásah v ‚procesu‘ přemístění z Věznice Mírov do Věznice Bělušice*“.

[18] Toto posouzení ovšem zcela neodpovídá obsahu podané žaloby. Ta byla označena jako *Správní žaloba proti nezákonnému zásahu s trvajícím důsledkem, a to eskortě žalobce z Věznice Mírov do Věznice Bělušice dne 14. 10. 2024*, a stěžovatel v ní uvedl celou řadu dalších tvrzení nad rámec popisu jejího obsahu uvedeného v napadeném usnesení. Například v bodě 3 žaloby konstatoval, že k eskortě došlo v době, kdy studoval spis ve své trestní věci. Jeho přesunutí do jiné věznice tak má i ten efekt, že byl „odvlečen“ 300 km od drtivé většiny svých obhájců. Jde tak o zřejmý zásah do jeho práva na obhajobu v probíhajících řízeních. Současně mu byla odňata možnost využívat pilotní projekt internetu ve výkonu trestu odnětí svobody. Na Mírově k internetu přistupoval 20 minut týdně, v Bělušicích mu však není dostupný. V bodech 4 a 5 žaloby stěžovatel nezákonnost zásahu dovozoval z toho, že v Bělušicích byl umístěn do polovolného oddílu společně s cca třiceti „*velmi narušenými odsouzenými*“, kdy někteří z nich jsou stíháni za násilnou trestnou činnost spáchanou proti jiným odsouzeným. Dochází k nevyžádaným návštěvám, setkáním a různým excesům spočívajícím např. ve vydírání, žebrání či okrádání. Ve Věznici Mírov je režim vůči prvotrestaným vězňům mnohem přívětivější. Pod bodem 7 žaloby stěžovatel poukázal na zdravotní stránku věci. Byl odvezen „*od funkčních zdravotních služeb a již domluvených vyšetření a léčení*“ do věznice, v níž není lékař. Dostupný není ani zubař či specialista. V této souvislosti popsal svůj zdravotní stav a jeho negativní vývoj po přemístění do Věznice Bělušice, kde dle jeho názoru nefunguje zdravotní péče. V bodě 8 žaloby pak stěžovatel

vedl, že ve Věznici Mírov se ucházel o práci, přičemž již absolvoval vstupní pohovor pro zařazení na pracoviště call centra. Místo nástupu do práce však byl odvezen do severních Čech, kde je možnost práce problematická. V pasáži, v níž požádal o osvobození od soudních poplatků (*bod 9 žaloby*), stěžovatel konstatoval, že zásah má devastující následky na jeho zdraví, a to i duševní, jakož i na soukromý život. V *bodě 10 žaloby*, v němž požádal o ustanovení zástupce, posléze stěžovatel uvedl, že tvrzený zásah by mohl mít i trvající povahu, neboť přímé důsledky eskorty (nemožnost setkat se s obhájci či s blízkými, dostat se k lékaři nebo k zubaři, nevyhovující dieta s následnými zažívacími problémy, nedostupnost internetu) jsou každým dnem intenzivnější.

[19] V žalobním petitu (*bod 11 žaloby*) stěžovatel navrhl, aby soud jednak výrokem I určil, že zásah spočívající v přemístění stěžovatele do Věznice Bělušice byl nezákonný, jednak výrokem II zakázal pokračovat v porušování práv stěžovatele na ochranu soukromého života a na obhajobu. Dodal, že pokud bude moci doložit zásah do svého zdraví, rozšíří návrh též o vyslovení zákazu pokračování v zásahu do práva na ochranu zdraví.

[20] Již na základě uvedeného popisu žalobních tvrzení a návrhů (které stěžovatel žádným ze svých dalších podání adresovaných Krajskému soudu v Ostravě či Městskému soudu v Praze neomezil) je zřejmé, že závěry městského soudu o vymezení zásahu a povaze žaloby nemohou obstát. Městský soud se bez uvedení bližších důvodů svého postupu zabýval pouze tvrzeními plynoucími z bodů 1, 2 a částečně z bodu 3 žaloby, ohledně žalobního petitu pak vycházel toliko z návrhu výroku I. Žalobní tvrzení uvedená ve zbytku žaloby přitom nejsou na první pohled pro věc irelevantní. Stěžovatel v nich popisoval dopady související s jeho přemístěním do jiné věznice. Tyto následky pak jednoznačně spojil se zásahy do svých práv, která v žalobním petitu uvedl v návrhu výroku II (vada spočívající v nedostatečné konkrétnosti tohoto návrhu na tom ničeho nemění), resp. s avizovaným doplněním žalobního petitu.

[21] Charakterem jednání veřejné správy spočívajícího v přemístění odsouzeného z jedné věznice do druhé se Nejvyšší správní soud zabýval např. v rozsudku ze dne 21. 10. 2020, č. j. 2 As 316/2020-19 (srov. též rozsudek NSS ze dne 22. 9. 2020, č. j. 2 As 263/2020-22, jehož předmětem bylo přemístění odsouzeného do jiné cely v téže věznici). Považoval přitom za rozhodné, zda žalobce spatřuje tvrzený nezákonný zásah ve „výsledku“ v podobě umístění do jiné věznice nebo v samotném „procesu“ přemístění. Shledal, že pokud by žalobce brojil proti „výsledku“, šlo by o tvrzení zásahu trvajícího, tedy zásahu, jenž by byl ukončen až ukončením pobytu žalobce ve věznici, do níž byl přemístěn. V takovém případě by brojil proti jím tvrzenému vyvolání trvajícího protiprávního stavu, kterým mohou být např. nedůstojné podmínky ve věznici. Subjektivní i objektivní žalobní lhůta by se odvíjela až právě od takto pojatého ukončení zásahu (tedy ukončení pobytu v nové věznici) a každým dalším dnem, který by žalobce v této věznici strávil, by se obnovoval její běh. Lhůta k podání žaloby proti trvajícímu zásahu totiž nemůže uplynout, dokud tento zásah trvá (viz nález Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18, zejm. body 32 a 36). Pokud by ovšem žaloba směřovala jen proti „procesu“ přemístění, běžela by subjektivní lhůta pro podání zásahové žaloby od okamžiku, kdy se žalobce dozvěděl o skutečnostech, v nichž spatřuje nezákonný zásah, tedy ode dne samotného přemístění.

pokračování

[22] V nyní projednávané věci rozhodně nelze s jistotou dospět k závěru, že stěžovatel podanou žalobou brojil pouze proti „procesu“ jeho přemístění do jiné věznice (srov. bod 9 napadeného usnesení). Žaloba podaná v době, kdy stěžovatel stále pobýval ve Věznici Bělušice, neobsahovala dostatečně konkrétní vymezení nezákonného zásahu či nezákonných zásahů konkrétních správních orgánů. Stěžovatel v ní popisoval okolnosti týkající se samotného „procesu“ přemístění, plausibilně však poukazoval též na vzniklé následky, tedy „výsledek“ přemístění. Tomu odpovídal i žalobní petit, kdy na jedné straně se stěžovatel domáhal deklarace nezákonnosti samotného přemístění do jiné věznice, zároveň však výslovně navrhoval, bytí relativně nekonkrétně (totiž s odkazem na porušování vyjmenovaných práv), i petit zadržovací. Z takto koncipovaného žalobního petitu nelze jednoznačně vyvodit, že se jedná o určovací žalobu. Ostatně rozšířený senát NSS ve věci *ŽAVES* (bod 106 a násl.) konstatoval, že při stanovení požadavků na formulaci výroku rozsudku, kterým soud vyhověl zásahové žalobě, není namístě jakýkoli dogmatismus: *„Při formulaci výroku je klíčová jeho srozumitelnost a vykonatelnost. Též u výroků reagujících na trvající zásah proto může být pro přehlednost vhodné určit, že zásah je nezákonný a teprve pak (třebas i v dalším výroku) zakázat správnímu orgánu, aby v porušování žalobcova práva pokračoval (což ostatně odpovídá také prostému jazykovému výkladu § 87 odst. 2 věty první s. ř. s.).“*

[23] V dané situaci bylo tudíž nepochybně namístě, aby městský soud stěžovatele usnesením dle § 37 odst. 5 ve spojení s § 84 odst. 3 s. ř. s. s náležitým poučením vyzval k upřesnění žaloby tak, aby z ní bylo jednoznačně patrné, jaké (či jaká) konkrétní jednání jakožto nezákonný zásah napadá, v čem přesně toto jednání spočívalo, kdy k němu došlo a jakému správnímu orgánu je přičítá, a to včetně odpovídající úpravy návrhu výroku rozsudku, kterého se domáhá. Teprve v návaznosti na případné dostatečně přesné vymezení tvrzeného zásahu se pak mohl městský soud zabývat jeho povahou a v návaznosti na to též otázkou včasnosti podání žaloby.

[24] Protože tímto způsobem městský soud nepostupoval, Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[25] Kasační soud dodává, že povede-li postup k odstranění vad k tomu, že žaloba bude směřovat proti trvajícímu zásahu, resp. zásahu s trvajícími důsledky, bude pro její přípustnost potřeba zkoumat, zda stěžovatel před jejím podáním vyčerpal jiné prostředky ochrany ve smyslu § 85 s. ř. s. V souladu s ustálenou judikaturou (viz např. rozsudek NSS ze dne 24. 3. 2021, č. j. 10 As 350/2020-36) přitom platí, že podání odsouzeného žádající příslušné státní zastupitelství o dozor (§ 16a odst. 5 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství) a žádost o přezkoumání způsobu vyřízení tohoto podání u nejbližšího vyššího státního zastupitelství (§ 16a odst. 7 téhož zákona) představují právní prostředky ochrany nebo nápravy, které je nutno vyčerpat před podáním žaloby na ochranu před nezákonným zásahem ve smyslu § 85 s. ř. s. V nyní projednávané věci stěžovatel v žalobě a následně i v kasační stížnosti uváděl, že tyto prostředky ochrany před podáním žaloby vyčerpal, městský soud se však jejich vyčerpáním blíže nezabýval, neboť měl za to, že vzhledem k povaze žaloby tak činit nemusí.

[26] Zároveň Nejvyšší správní soud pro úplnost uvádí, že neeviduje kasační stížnost stěžovatele proti usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 20. 8. 2025, č. j. 65 A 53/2025-33, o postoupení věci Městskému soudu v Praze.

V. Závěr a náklady řízení

[27] Protože Nejvyšší správní soud dospěl k závěru o důvodnosti kasační stížnosti, zrušil podle § 110 odst. 1 s. ř. s. napadené usnesení městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V dalším řízení je městský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[28] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti soud nerozhodoval vzhledem k § 110 odst. 3 věty první s. ř. s. Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

[29] Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 7. 1. 2026, č. j. 5 As 254/2025-11, ustanovil stěžovateli pro řízení o kasační stížnosti zástupce – advokáta JUDr. Jaroslava Savka. Podle § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s. hradí zástupci stěžovatele, který byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Nejvyšší správní soud proto ustanovenému zástupci přiznal odměnu ve výši 9 240 Kč za dva úkony právní služby spočívající v převzetí a přípravě zastoupení a v doplnění kasační stížnosti ze dne 28. 1. 2026 [§ 7, § 9 odst. 5, § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)] a náhradu hotových výdajů v paušální výši 900 Kč podle § 13 odst. 1 a 4 advokátního tarifu, tedy celkem 10 140 Kč. Za úkony spočívající v pouhém přeposílání podání stěžovatele soud ustanovenému advokátovi odměnu nepřiznal, neboť je nepovažoval za úkony právní služby ve smyslu § 11 advokátního tarifu; ostatně ustanovený zástupce za ně ani odměnu nepožadoval. Protože ustanovený zástupce je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se nárok vůči státu o částku 2 130 Kč, odpovídající dani, kterou je zástupce povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Celkem tedy stát z účtu Nejvyššího správního soudu ustanovenému zástupci stěžovatele vyplatí částku 12 270 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. května 2026

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu